

ДОМАКИНЯ

СЪ ОСОБНО ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ОБРАЗЦИ НА РАКОДѢЛИЯ.

ПРИТУРКА

НА

„ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“

Излиза на 10 число всѣки мѣсець.

Годишенъ абонемнтъ

I за абон. въ Т. П. станция

на притурката . . л. 5

II за аб. направо въ Дирек-

на притурката . . л. 4

III за странство

на притурката . . л. 5

IV за странство

на притурката . . л. 9

Всѣко що тнася до списанието или притурката испраща се съ адресъ. До Дирекцията на Женс. Свѣтъ ул. Войнишка № 122 Варна.

Писма неплатени не се приематъ. Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и господжии, приематъ се. Правото за записъ въ Т. П. станц. се плаща отдѣлно отъ абон.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I, II, III и IV година на „Ж. Свѣтъ“ и „Домакиня“

Какъ ще излиза «Домакинята»
прѣзъ идущата 1898 год.

Много важно.

Съ настоящия брой «Домакинята» дава край на първия си периодъ отъ петгодишното си съществуване. Тукъ излишно считаме да расправимъ на дълго и широко нейниятъ перипетии прѣзъ това врѣме, тъй като тѣ заедно съ ония на «Ж. Свѣтъ» ще бждатъ расправени въ 24-я брой на «Ж. Свѣтъ». Това, обаче, което сме длъжни да съобщимъ на читателитѣ си е това че «Домакинята» за прѣзъ идущата 1898 година ще продължава да излиза пакъ по сѣкия форматъ и сѣкиятъ цѣни. Материалътъ, обаче, въ нея нѣма да има само за цѣль да забавлява читателитѣ си безъ да принася вещественна и практическа полза; но ще глѣда да прѣдава онѣзи практически познания, добиването на които изисква много четение, знание на чужди езици и безъ които никоя жена или мома не може да отговаря на високото си назначение — възпитателка на човѣчеството. «Домакинята» ще

бѣде съвѣтница на всѣка жена или мома по домашни работи.

Прѣзъ този новия периодъ на «Домакинята» чие ввеждаме една нова наредба, която, при всичко че въ началото ще се види на нѣкои излишна и възскателна, обаче слѣдъ малко ще се убѣди всѣка една абонатка, че тя е най-доброто сръдство за нѣманье никакви неприятности между дирекцията и абонатитѣ и че тя е най-сигурното сръдство за поддържанье и слѣдване на кое-да-е списание или вѣстникъ.

Тази наредба макаръ първи ние ще уведемъ, обаче тя не е нова; тя е по подражанье на Европейскитѣ журналисти. Тая наредба е това; дѣто идущата 1898 год. по никой начинъ никому безъ прѣдплата за шестъ мѣсеца или цѣла година, споредъ абонирането на всѣкого, нѣма да испращаме броеветъ. Това ние правимъ, освѣнъ погорѣзанитѣ причини, но и за това,

щото на гърба на нѣкои добросъвѣтни и акуратни абонатки, да не получаватъ и други нѣкои абонати, които на края на годината да държатъ разни причини, за да не исплащатъ дълга си и

слѣдствие на което и дирекцията да не може да уреди смѣтките си. Пие, като увѣрява е добритъ и редовноплащащитъ абонати, че това правимъ не отъ иѣманье къмъ тѣхъ довѣрие, но по горнитъ съображения, и ги молимъ щото да ни съдѣйствуватъ и по тази ни нова наредба, безъ да се боѣтъ за снабването на списанието, тъй като «Домакинята», както и «Жен. Свѣтъ» тая година и една само прѣдлагавша абонатка да има, ще излиза.

Модна хроника

Много отъ икономикитъ ни абонати ни запитватъ какви сръдства да употребѣтъ; за да могатъ да турѣтъ пакъ въ употребление и носение отново оние минжлогодишни дрѣхы, които доста се различаватъ отъ тѣзгодишната мода. За да удовлетворимъ тѣхнитъ твърдѣ много справедливи запитвания стѣтваме ги, че тѣ съ успѣхъ и леснина бихъ употребили тѣхъ, ако малко бихъ се измислѣли надъ туй, което желаемъ да измѣнѣтъ съ сегашната мода.

Да прѣдположимъ, че имаме една дрѣшка (жакетъ) отъ по напръжни години и е доста дълга и съ широки рѣжави: тогава прирѣзваме при баска жакета и оставяме за дължина на тоя новъ баскъ до 18 или 20 снт: послѣ изваждаме отъ широчината на горната частъ на рѣжава по сръдата и правимъ единъ шевъ по сръдата като го украсяваме отъ по два реда тигелени бодове отъ двѣтъ му страни. Яката и прѣдницата могатъ да останѣтъ както сѣ били или ако има възможность, то промѣняваме си и яката съ една висока модна яка.

Имаме единъ корсажъ, на който рѣжавитъ сѣ съ билети или пакъ други широки рѣжави. Отъ този корсажъ може да се направи прѣкрасенъ корсажъ—блузъ или какъвъ-да-е моденъ корсажъ, като прибавимъ при този корсажъ малко гарнитура отъ квадратенъ (кадрике) вълненъ или кадифенъ или какъвъ-да-е другъ платъ и си направимъ нови рѣжави отъ тѣзи гарнитура, а плата на по-прѣдшнитъ рѣжави ги употребяваме за корсажа; по този начинъ ще имаме другъ единъ новъ моденъ корсажъ, тъй като тие квадратни гарнитури било кадифени, копринени или вълнени платове доста се носѣтъ тази зима, а и рѣжавитъ на корсажитъ се правѣтъ или само отъ гарнитурата, или пакъ тѣ се гарниратъ при горната имъ частъ съ гарнитура. а по надолѣ продължаватъ отъ плата на роклята, както въ фиг. 4 и 5 въ брой 11. Сукненитъ и кашмеренитъ рокли, гарнирани на ивици отъ сатенъ или отъ тѣсни галончета по широчината на фустата и на корсажа показватъ твърдѣ голѣма грациозность и елегантность на роклята, особенно цвѣтогарнирана съ черна, зеленото съ тъмнопепелево, еднотропа съ патлиджанено: пепеле-

ното съ бѣло или черно и др. като се гарниратъ още и съ различни кожени ивици марабу и перушинѣи ивици; тѣзи послѣднитъ даватъ една особна нѣжность; а особенно, когато тѣ сѣ отъ бѣла перушина, надъ пепеляво сукно, та тогива тя може и да се бродира съ пепелени пулчета, тогава тоя туалетъ се показва много прѣкрасенъ. Не трѣба да отхвърлимъ настрана нѣкои други платове, напр. като дамасченитъ или други вълнени платове, напѣстрени съ шинилъ (кадифелъци) и др. само че тѣхното употребление не е трайно както по горѣказанитъ, ако и да правѣтъ по-голѣмъ ефектъ и да показватъ по-богатъ и натруфенъ туалетъ. Споредъ мене скромния и трайния платъ винаги е по-благороденъ

и най-богатъ моденъ туалетъ.

Другъ единъ туалетъ отъ вислетово сукно, на което корсажътъ е отъ сѣщия цвѣтъ кадифе, гарнирана съ истинска дантела валенсие и съ една шапка отъ сѣщото кадифе и пера отъ камилска птица е много удобна за една възрастна жена.

Още единъ туалетъ за млади жени отъ грена кадифе или сукно, прирѣзана въ горнитъ прѣдни части на корсажа, гарнирана съ черно кадифе, рѣжави хубаво гарнирани; около яката бѣлъ тюль и едно черно съ бере подигнато отъ една страна съ шу отъ панделка и единъ бѣлъ егретъ е единъ отъ най-виднитъ туалети за младитъ жени. За сега шепкитъ почти се гарниратъ еднакво, като се подигнатъ отъ едната страна или отъ къмъ челото, или отзадъ, тѣ се гарниратъ отъ шу и пера или отъ китки цвѣта и пакъ пера и съ съ по една или нѣколко токчички (фюби).

За вечерникитъ роклитъ на младитъ дѣвойки не се гарниратъ съ твърдѣ тѣ-

жки гарнитури; повечето тѣ се правѣтъ отъ китайски крепъ, отъ коприненъ или вълненъ муселинъ, отъ сюра и други подобни платове, а оние на госпожитъ се правѣтъ повечето тѣзи година отъ кадифе или нѣкои платове, напѣстрени съ шинилъ (кадифелъци) въобще отъ какъвъ-да-е коприненъ платъ, покрити съ гипюрени черни дантели. Особенно хубави сѣ роклитъ, които се покриватъ съ тази дантела; по при това се украсяватъ около цвѣтата на дантелата съ ситни синици (маншети) и пулчета; корсажътъ на тоя видъ рокля се деколтира малко, а деколтираното мѣсто се драпира съ единъ яснорозовъ цвѣтъ коприненъ газъ; който се набира съ буфантъ и при всѣкой набиръ се пришиватъ пулчета. Друга подобна долна рокля се прави отъ бѣлъ копринѣнъ сатенъ, на който корсажътъ се бродира съ лѣжовни маргаритки и съ бѣли пулчета; фустата се бродира само отиръдъ въ видъ на постелка, но при такива или, или друга каква-да-е бродирана рокля, никога не се вичи съ цвѣта, понеже тогава такива тѣжки бродирани рокли губѣтъ значението. Много се носѣтъ соболенитъ (zibeline) маншони, съ гласичкитъ, краката и опашката на животното. Чернитъ кадифени рокли, набрани на буфантъ рѣжавитъ и фустата, до половина гарнирани съ бѣло кадифе сѣ най-елегантнитъ рокли за младитъ жени.

* Заб. Настоящия туалетъ е резултатъ отъ туалетенъ конкурсъ въ Белгия и е получилъ втората награда.

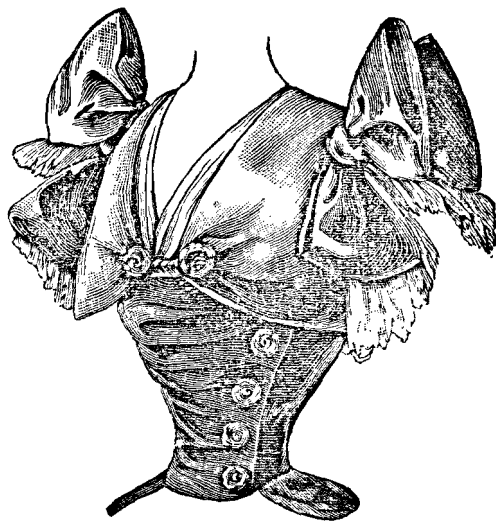

Обяснение на модитѣ. *)

Фиг. 1. *Елегантна туалета за млади жени*: отъ зелено сукно, бродирано апликация съ листове отъ черни кадифета или само съ коприна. Фигарото е скроено на цѣли парчета и приръзано отъ двѣтъ страни. Прѣдницитѣ му въ видѣ на продълговати жгли; по краищата бродирана; тя се отваря надъ едно жле отъ бѣла тафта, набрана при яката и кръста, която се пришива надъ астаренитѣ долни прѣдници. Коланътъ е драпиранъ съ черно кадифе и се затваря отъ страни чръзъ единъ фйонгъ. Ржкавитѣ гладки бродирани, както и прѣдницитѣ, а при горната имъ частъ съ по единъ назъбенъ еполетъ. Единъ голѣмъ фйонгъ отъ тюль се завързва при яката. Фустата е скроена цѣла клошъ и е бродирана на длъжъ отъ 5 реда. Като корсажа шапката е зелена кадифяна, гарнирана съ черни пера и единъ видъ фюба, като полукокона съ бѣли камъни.

За тѣзи рокля сж нужни 6 м. сукно, 1 м. тафта, 1.50 м. тюль за връзката, 75 см. кадифе за коланя.

Фиг. 2 *Туалета за вечеринки*. Мода—принцеса отъ ясно пепелево кадифе. Яка Марія Антуанета, покрита съ черна дантела напѣст. рена съ бѣли пулчета и маргаритки. Ржкави твърдѣ оригинални и подплатени съ бѣла копринена сюра. Прѣдния пластронъ на роклята слиза до полата на фустата, а отъ колѣната на долъ се отваря отъ двѣтъ страни въ видѣ на цѣпка, която се растворя кждѣ полата до 15 смтм. и на тия цѣпки се пришива дантела. Отъ двѣтъ стра-

Фиг. 3.

ни отъ зашитото мѣсто на пластрона и роклята се бродира съ по-тъменъ цвѣтъ на роклята коприна; 12 м. кадифе 1.50 сюра 1 м. широка дантела; за политѣ 2 м. тѣсна дантела за яката е достатъчно.

Фиг. 3. *Корсажъ-блузъ за визити и расходки*: Твърдѣ удобенъ корсажъ-блузъ за носение съ всѣкакви видове фусти. Корсажъ-блузътъ се крои на цѣли прѣдници и наедно съ жакетата т. е. единъ видѣ еполети

*) Показанитѣ тукъ рокли може да се испратятъ готови отъ дирекцията на съ слѣдующитѣ цѣни: Фиг. 1. Споредъ обяснението за 75 лев., сжщата рокля отъ вълненъ платъ и галуни 55. лев. — Фиг. 2. Споредъ обяснението 90 лев., отъ тѣ-

и се гарнира около деколтираното мѣсто, едната крайна прѣдница жакетата и по краищата на ржкавитѣ съ черна кадифяна панделка. Жилето се прави на особно отъ коприненъ муселинъ или отъ какъвъ да е танѣкъ платъ, и се смѣнява споредъ желанието ни.

Отъ прѣдъ се закопчава чръзъ два чанпаза (шиурове), Коланътъ е отъ кадифе. 1.75 м. двоенъ вълненъ платъ и 1 м. коприненъ муселинъ е достатъченъ за този корсажъ-блузъ

Фиг. 4. *Елегантъ корсажъ за уиоценни и балове*.

Този корсажъ се прави отъ бѣлъ или рубиновъ цвѣтъ атлазъ. Корсажътъ се състои отъ обикновена кройка: гърбъ, двѣ малки страни, долни прѣдници и една горня особенна прѣдница надъ която се драпира плата набранъ въ видѣ на гънки и се закопчава отъ страни чръзъ 4 гипюрени копчета; а горнята му частъ е драпирана отъ двѣтъ страни въ видѣ на болеро и се закопчава съ сжщитѣ копчета на корсажа. Деколтетото се гарнира наоколо съ коприненъ бѣлъ крепъ. Ржкави кжси въ видѣ на фйонгъ отъ черна тафта гарнирана съ бѣла Венецианска дантела. Баскътъ се пришива на особено при корсажа и се остава отворено отъ прѣдъ до хълбоцитѣ; фустата е отъ плата на корсажа.

Фиг. 5. *Елегантъ цере моционалъ туалетъ* отъ черно кадифе. Корсажътъ е наръзанъ до половина отъ едната страна на прѣдницата, а е допълненъ съ единъ видѣ пластронъ отъ бѣлъ сатенъ; втората прѣдница се скроява по-широка и се бродира на околкраищата съ черна коприна. Ржкави набрани на буфантъ. Яка висока, гарнирана съ бѣла шиншилова кожа. Фустата на го-

Фиг. 5.

рѣ е набрана до 50 смтм на буфантъ и е пришита надъ една особенна фуста. Маншонъ сжщо набранъ на буфантъ и наоколо гарнирана отъ сжщата шиншилена

тъкъ вълненъ платъ съ по-проста дантела 40 лев. — Фиг. 3. Споредъ обяснението 50 л. — Фиг. 4. Споредъ обяснението 95 л., отъ вълненъ крепъ 50 л. — Фиг. 5. Споредъ обяснението 100 л., отъ фелпа, безъ бродиране, безъ кожена яка 65 л. Показанитѣ цѣни сж за цѣлата рокля (корсажъ, фуста.)

кожа. Шапка токе отъ черно кадифе гарнирана отъ страни при челото съ едно бѣло птиче и егретъ.

Фиг. 6. Жакета — *tailleur* за момиченца. За сезона на студа и снѣга малкитѣ момиченца се нуждайтъ отъ една дрѣха, която да се затвара добръ отъ прѣдѣ; за това този фактъ е много пратиченъ, за тая цѣль. Тя се прави отъ сукно или отъ другъ дебелъ платъ, подплатенъ съ вата.

Този моделъ състои отъ 6 парчета (Вижъ. кройката въ приложението).

Фиг. 6.

№ 1. Едната частъ на гърба.

№ 2 Прѣдницата съ една паста подъ мишницата, за да дава грация на дрѣхата. Тѣзи прѣдници се кройтъ широки и се кръстосватъ отирѣдѣ съ два реда копчета.

№ 3 Права яка; скроява се двоещъ безъ шевъ отзадѣ.

№ 4 Начупената горня яка се съединява чрѣзъ К I. Тѣзи яка може да замѣнява яката медици, когато тя се дига нагорѣ.

№ 5 Долня частъ на ржкава.

№ 6 Горня частъ на ржкава; съединява се съ долнята чрѣзъ G H I J.

Този ржкавъ се пришива на жакета, като се при-сѣдини при изрѣзаното мѣсто на ржкава на прѣдницата чрѣзъ G. подплатяваме жакета, като внимаваме, щото да не се набира плата отгорѣ.

Начупената горня яка се подплатява отъ плата и помежду се прилага кеневиренъ платъ за да бжде коравя яката.

За този жакетъ 1.30 метра сукно на 1.20 метра ширина и 3 метра сатенена подплата на 58 с. широчина е достатъченъ.

Хигиена на отрочетата.

III. Кърмене.

Додѣто дѣтенцето стои въ утробата на майка си все се храни съ кръвта ѝ; но щомъ се роди, то веке почнува за него независимъ собственъ животъ, та се храни съ млѣкото майчино, което природно е прѣд-назначено за единственна негова храна.

Въ отколѣшни врѣмена дѣтето захващало да сучи отъ млѣкото 4 — 5 дена слѣдъ ражданъето си, както се научаваме отъ единъ старъ писателъ, който

казва: «Ние испървомъ даваме на дѣтенцето да кърми очистенъ медъ, добро качество, или добъръ захаръ. Исклучаѣмъ кравето масло, което поврѣжда на стомаха, а послѣ му даваме въ устата нѣколко капки хладкавъ шербетъ. Подиръ това майката истиска тлѣстината, която стои вжтрѣ въ нянката, измива цицитѣ си съ хладкава вода и дава на дѣтенцето си да кърми. Впрочемъ до четвъртия день по-прѣдпочтително е да не кърми дѣтенцето отъ майчинитѣ си цици.»

На и днесъ още много майки даватъ на отрочето си да кърми 2-3 дена слѣдъ ражданъето, а прѣзъ туй врѣме му даватъ да пие лека изварка отъ анансонъ, лай-лай-кучка или проста захарна вода; но тие сж недобри и негодни за подържанье на организма му, защото развалятъ охотата му. Най-добро е, щото отрочето да захваща да кърми 5 — 6 часа слѣдъ ражданъето, то-есть слѣдъ като и майката и отрочето се утѣшятъ отъ умора, който послѣдва ражданъето; при това доказано е, че туй кърмене, което става слѣдъ нѣколко часа, е най-полезно и за дѣтето, защото сучи отъ цицитѣ една рѣдка, възжелта течность, наречена смѣтана, която природно служи като първа храна на отрочето, много удобна за пищеварителнитѣ му органи, защото прави хлѣзгава вжтрѣшната повърхность на червата, възбужда свиваемостта имъ и разлага аѣмона, който се намира въ червата, и го отстранява; и за майка, защото така, чрѣзъ това своеврѣменно кърмене се надваря надуванъето на цицитѣ, което е обикновенно, ако дѣтето зафане да кърми дълго врѣме слѣдъ ражданъето; това надуване на цицитѣ мжчи и дѣтенцето, понеже то мжчно сполучва да ги улови, и много пукнжтнини се образуватъ по нянкитѣ, вслѣдствие на което и кърменieto, става мжчно. Та на, ако дѣтенцето, ослабне, поради туй тридневно нехранение, и ще стане жъртва на незнанието на ония, които му услужватъ.

Така, прочее, като минатъ 5—6 часа слѣдъ ражданъето, майката, подпомагана отъ другитѣ, става и седи на леглото; поставятъ се двѣ възглавници задъ гърба ѝ, за да се неуморява, и ѝ се прѣдава отрочето ѝ, лежжло на едно меко възглаве. Майката тогива го обръща къмъ лѣвата си цица, а дѣсната му ржчичка, която то иска да тури подъ гърдитѣ ѝ, тя я донася въ подмишницата си. Послѣ това раскопчава ризата и другитѣ си долни дрѣхи и открива нянката, като се грижи, щото останжалата частъ отъ цицата, да бжде добръ закрыта; тогава улавя съ показалеца и срѣдния прѣстъ на ржката си нянката и я приближава въ устата на бозайничето, което слѣдъ малко търсение и двоумѣние я улавя съ устата си. Така дѣтенцето зафаща да сучи лека по-лека, но продължително; слѣдъ 2 — 3 гълтанья то се успокоява, а по нѣкога и спи. Това, разбира се, уморява майката, тѣй като тя се принуждава да чака дълго, докль да се събуди и да захване пакъ да сучи; за да не чака, прочее, майката нѣка потрие полека съ прѣста си слѣпоочната частъ на дѣтето, отзадъ ухото; тогива то ще се събуди и ще продължи кърменъето; «слѣдъ като се свърши то го зема съ възглавницата му и го поставя пакъ на люлката му.

Ако дѣтенцето отказва да улови цицата заведнѣжъ, остави се да се успокои на люлката си за 1—2 часа; прѣзъ туй врѣме не му се дава за пиене, и дори ако крѣщи; но слѣдъ изминуване на туй врѣме, трѣба пакъ да му се подаде цицата и то тогива веднага ще я улови и ще захване да сучи.

Испървомъ дѣтенцето захваща да сучи отъ лѣвата цица, а послѣ слѣдъ два часа, когато то почне и пакъ да се храни, трѣба да му се подаде дѣспата, защото лѣвата веке не съдържа много млѣко; но, когато отрочето порасте, и не му стига само млѣкото на едната цица, то за туй, когато то за няколко минути ще прѣкрати кърменѣето, за да се почине, трѣба да се веднага обърне, за да сучи и отъ другата. Иначе, ако се остави да сучи все отъ едната цица, тя ще се испразни, а въ другата ще се събере толкова много млѣко, щото ще захване да истича напразно.

Понѣкога, понеже цицата е много дебела и тлъста, или нянката — кжса, то носѣтъ на отрочето се затваря и не може да поеме; за туй майката трѣба да натиска леко цицата, за да се свободи носѣтъ и дѣтенцето да захване лесно и свободно да се храни.

Когато дѣтенцето е слабо или прѣждеврѣменно родено, та и нѣма сила само да улови цицата, трѣба прѣзъ първитѣ дни да му се дава за пиене майчиното млѣко съ лъжичка, а слѣдъ няколко дена, като се засили съ подобното хранение, тогива вече да захване да сучи направо.

Понѣкога нянката на майката е кжса, та и дѣтенцето не може да я хване съ устницата си; въ такъвъ случай то се храни съ и жичката, както расправихме малко по-горѣ за нѣколко дена; прѣзъ туй пакъ врѣме една друга жена или възрастно дѣте сучи, за да стане нянката по дълга и да може отрочето да я хване. Но, ако и по този начинъ не сполучимъ, то нѣка се употрѣбятъ искусствени нѣнки на Bailly, извѣстни подъ името: «искусствена нянка Bailly», която се състои отъ малка стъклена чашка, върху която стои една нянка отъ каучукъ, която прѣдварително, прѣди още да захване дѣтенцето да кърми, се испытва и се държи въ голѣма чистота.

Отрочето, колкото силно и лакомо и да е, прѣзъ първитѣ два или три дена, не може да приеме много млѣко, защото пищеварителнитѣ му органи не могатъ да приематъ голѣмо количество млѣко, а още прѣзъ туй врѣме въ цицитѣ нѣма много млѣко; но прѣзъ четвъртиятъ и петия дни, както и въ последуиѣщите, количеството му се увеличава. Много лѣкари сж испытвали и намѣрили колко млѣко приема отрочето прѣзъ първитѣ и последуиѣщите дни, когато кърми прѣзъ 24 часа. Бушаръ доказалъ, че на първия денъ приема 3 гр. на втория — 15 гр. на 3-ия — 30—40 гр. а на 4-ия 55 гр. и така нататѣкъ количеството на млѣкото катадневно се увеличава и на 30-то число на мѣсеца достига до 60 грама на всѣки пѣтъ; така щото ако на деня кърми 10 пѣти, приема до 600 грама.

За да се разбере това по-точно ние привеждаме долната таблица, която е наредилъ докторѣтъ Тарние; отъ тая таблица се вижда, колко млѣко приема всѣки

дневно прѣзъ 24 часа отрочето.

Количество на млѣкото		
Д Н И	за 1 пѣтъ	прѣзъ 24 часа (за 10 пѣти).
	гр.	гр.
1-день	3	30
2, "	15	150
3, " "	40	400
4, и 5 "	55	550
за до края на мѣсеца	60	600
до прѣзъ 2-3 мѣс.	70	600 — 700 . . .
" " 4-5	100	700 — 800 . . .
" " 6	120	800
7 и повече мѣс.	150	900

Разбира се, тия числа не сж и абсолютно точни; но тѣ служатъ, за да покажатъ само понятие за това, колко млѣко трѣба да приема отрочето катадневно, та да не се изпълнява кърмѣето на отрочето съ много храна, като му се дава да кърми, щомъ заплаче; плачѣтъ, да се знае, не е само знакъ, че дѣтето е огладнило.

А онѣзи майка, които не зема това прѣдъ видъ и все дава на отрочето да кърми, става причина на болести за отрочето.

Както казахме, има много майки, които веднага, щомъ заплаче дѣтенцето, даватъ да кърми; така виждаме, че има майки, които 20—30 пѣти катадневно даватъ на отрочето си да кърми, и нѣкои селенки оставятъ гърдитѣ си голи, щото отрочето пмъ, когато иска денѣ или нощѣ, да улови цицата и да се храни. Други пакъ майки, като се прѣдаватъ въ домашната си работа или друго занимание, за искаване насжщия си хлѣбъ, прѣнебрѣгватъ храненіето на отрочето си, като му даватъ да кърми прѣзъ дълги прѣсѣкулки. Както първото, така и последното не сж добри постѣпки, но поразителни, защото едната беспокоява твърдѣ много майката, като ѝ отнема съня и ѝ се истощаватъ силитѣ на гърдитѣ и млѣколоснитѣ органи по при това се разваля и пищеварителната система на дѣтенцето, защото често има да смѣла повоприето млѣко. Втората пакъ е тоже вредна, защото отрочето, като кърми прѣзъ дълги прѣсѣкулки, ослабва и може да се разболѣе; причина на това не е само това дѣто кърми малко, но това дѣто, когато кърми, приема само водата частъ по млѣкото, а най-добрата и пълна съ хранителни вещества, остава вжтрѣ въ цицитѣ, защото, както расправихме по-рано, отначало, кога се започне кърменіето, отлага се и излиза водната частъ на млѣкото, постепенно — по гжстата и хранителната.

За да се избѣгнатъ всички тие лошѣви случаи, майката трѣба да има опрѣдѣлени часове, прѣзъ които да кърми бозайничето си както денѣ, така и нощѣ. Дѣтенцето скоро навикнува въ редовното хранение; стига само майката да се не се бои отъ честнитѣ му плачове, и които да ги удовлетворява не съ млѣко, но съ млѣвки, които успокояватъ и прѣспиватъ.

Прѣзъ първитѣ три мѣсеца дѣтенцето навикнува да кърми всѣкидневно, все прѣзъ 2 часа едвѣмъ прѣзъ цѣлата нощъ; слѣдъ третия мѣсець, обаче, по-нарѣдко, така щото прѣзъ шестия мѣсець дѣтенцето може да улавя цицата прѣзъ всѣки 3 — 4 часа; всичко шестократно кърмене, т. е. 4 — 5 пѣти денѣ и 1-2 нощѣ.

Майката или дойката не трѣба само да подава цицата на дѣтенцето на опрѣдѣлени междучасия; но при това още трѣба тя да има и нужното количество млѣко; и въ случай че нѣма млѣко, то трѣба да приема извѣстни лѣкове.

Има въобще три сръдства, чрѣзъ които млѣкото иде въ цицитѣ; тѣ сѣ слѣдуищитѣ.

а) Млѣконосни лѣкове б) Електричеството и в) Възбужданье на цицитѣ, чрѣзъ продължително сучение на нянката.

Тие сръдства лѣкаритѣ най-добрѣ знайтѣ да ги приспособяватъ, когато се яви нужда.

Както е всензвѣстно кърменieto е една света майчина длъжностъ; при всичко това много богати майки все се стрѣмйтѣ да отбѣгнуватъ кърменieto, което имъ причинява трудове и жъртви; но докторътъ е длъженъ да имъ покаже, че тая длъжностъ е необходима и тогава само може да се избѣгне, когато тѣ се разболѣйтѣ, та и млѣкото имъ се развали.

Лекитѣ болести не само не причиняватъ никаква поврѣда на млѣкото и не прѣпятствуватъ на кърменieto, но напротивъ тие болести чрѣзъ кърменieto се излѣкуватъ. Майката тогава само трѣба да остави кърменieto, когато тя се разболѣе отъ нѣкоя болѣсть, отъ която страда цѣлото тѣло, каквато е напр. епилепсията, хистеризмътъ, полудяването и мн. др. защото тия болѣсти не само развалятъ млѣкото, но прѣмнинаватъ и въ отрочето, когато малкитѣ, каквато е напр. болката на матката или и др. не само не развалятъ млѣкото, но, както казахме, чрѣзъ кърменieto и се излѣкуватъ.

Много майки прѣзъ врѣмето още на трудността запитватъ доктора, дали млѣкото имъ ще е сгодно и достатъчно за хранение на отрочето имъ.

Докторътъ може лесно да познае това отъ формата на цицитѣ и отъ смѣтаната, която тѣ даватъ; ние прилагаме тукъ по-напространно за това, щото и майкитѣ да ги знайтѣ:

Ине веке расправихме въ главата за дойката, кои сѣ добритѣ цици, шо даватъ най-добро млѣко. Тукъ ще прибавимъ, че чрѣзъ натисканье на нянкитѣ прѣзъ врѣмето на трудността, а именно прѣзъ двата послѣдни мѣсеци, излиза често една лигава течностъ въвжълта, която се нарича смѣтана и която може да ни даде най-полезни свѣдѣния за качеството и количеството на млѣкото, което ще доде слѣдъ раждането; тъй като забѣлзано е, че, има едно постоянно сношение по естество между тая течностъ, която се испуща при трудността и между млѣкото, което иде слѣдъ раждането.

Докторътъ Доне, за да покаже, че смѣтаната е самото най-ясно сръдство, чрѣзъ което нѣкой може прѣдугади за количеството и качеството на млѣкото, което се набира въ цицитѣ слѣдъ раждането,

раздѣлилъ всичкитѣ жени на три групи; то ва раздѣление всѣки лѣкаръ въ дневно врѣме го има прѣдъ видъ.

Въ първата група спадатъ оние жени, на които цицитѣ чрѣзъ натисканье при трудността даватъ едвѣмъ една до една и половина капка смѣтана, която съдържа несъвършени и малочислени млѣчни клѣбца. Това показва, че тие жени ще иматъ малко млѣко, рѣдко и недостатъчно за бозайничето слѣдъ раждането. Въ втората група спадатъ тие жени на които цицитѣ, пакъ по сѣщия начинъ, даватъ много смѣтана, но тя веќе е водна, и съдържа малко млѣчни клѣбца; това е знакъ, че млѣкото ще бѣде доста изобилно, но сѣщеврѣменно — бѣдно, водно и малко хранително.

Къмъ третата група принадлежатъ оние жени, които иматъ много смѣтана, но чрѣзъ натисканье можемъ извади нѣколко само капки, които сѣ богати съ чисти млѣчни клѣбца и други хранителни вещества; такива жени, прочее, ще иматъ най-добро, хранително и изобилно млѣко.

Това правило на Доне, разбира се, не е винаги точно, защото по нѣкога се случаватъ, че жени, които иматъ малко смѣтана, послѣ слѣдъ раждането иматъ много млѣко и наопаки.

Майката и другитѣ често не знайтѣ дали е добро или не млѣкото, което кърми дѣтенцето. Има, обаче, сръдство, съ което може да се познае, дали е добро или не млѣкото на майката. Това нѣщо се познава чрѣзъ испитване на остатъцитѣ, които испуща дѣтенцето слѣдъ като се емила млѣкото въ стомаха му и чрѣзъ редовното притегляване на дѣтенцето.

Кѣсо врѣме слѣдъ раждането на дѣтенцето, то испуща отъ червата си всичко онуй което се набрало въ тѣхъ прѣзъ врѣмето на трудността; испхърленитѣ материи ние ги наричаме афйонъ, понеже иматъ такъвъ цвѣтъ, какъвто цвѣтъ има сокътъ на растението отъ което се добива афйонътъ.

Първото испразднюване има тегло 60-100 грама и става 10-12 часа слѣдъ раждането; това се продължава така прѣзъ 3-4 дена, когато и лайното приема обикновенния си цвѣтъ, нѣщо което свидѣтельствува за доброто или лошѣвото работение на пищеварителната система и за доброкачествеността, и обратното, на млѣкото.

Ако млѣкото на майката е добро и сгодно за организѣ на дѣтето, то смиланьето ще става най-правилно, а испразднюването ще става 2-4 и по-кѣсно 1-2 пѣти катадневно и ще бѣде безъ джхъ и полугжсто, подобно на набито яйце, и ще има жълто-златенъ цвѣтъ, който произлиза отъ присѣтствнето на жлъчката.

Ако пакъ напротивъ млѣкото не е добро и сгодно за организѣ на дѣтето, тогава смиланьето не става редовно, но и остатъцитѣ нѣма да иматъ вече жълто-златенъ, но зеленъ цвѣтъ, вслѣдствие измѣняването на жлъчката; при това тѣ ще иматъ миризма такъва, какъвто има развазеното млѣко, и ще съдържатъ малки бучки отъ млѣко и малки парчета отъ сирене и др. под.

Въ такъвъ случай трѣба да се прибѣгне къмъ употребление на разни лѣкарства, за които само док-

торът може да ни заповѣда и ако тѣ не ползватъ, тогива трѣба да се зарѣча на майката да прѣкъсне кърменѣето и да прѣдаде дѣтенцето си на кърмачката, която има млѣко угодно и добро за пищеварителнитѣ органи на дѣтето.

Друго сръдство, чрѣзъ което се испитва, дали дѣтенцето редовно смѣла храната си, е прѣтегляванѣето, за което тоже сме заговорѣли по рано — Дѣтенцето, което се храни добрѣ и смѣла редовно приетата храна — млѣкото, трѣба всѣкидневно теглото му да се увеличава съ 25—30 гр. а въ 10 дена съ 250—300 гр. а въ единъ мѣсець съ 750—900 гр. Ако на дѣтенцето, което е здраво, не се увеличава теглото съ 60—100 гр. въ 10 дена тогива това значи, че храната не е добра, та трѣба да се замѣни кърмачката.

При това трѣба да се забѣлѣжи, че отрочето въ първитѣ три дена веднага слѣдъ ражданѣето си вмѣсто да захване да тѣжи повече, нипротивъ ослабва и само слѣдъ една седмица пакъ отново захваща теглото му да се увеличава; затуй майката трѣба да почака до 2 седмици, та тогива само да се провнесе, надирѣдва ли или назадинча отрочето ѝ.

Опрѣдѣлено е, че теглото на дѣтето прѣзъ първитѣ три дни се смалѣва съ 100 гр. т. е. 65 гр. за първия день, 35 гр. за втория и пр. това намаление на теглото е вслѣдствие исхвърлянѣето на афѣона, който тежи 60—90 гр. и пр. За това нѣщо, т. е. дѣто дѣтенцето испървомъ изгубва отъ телото си, а послѣ веке зафѣа да се пълни, се произнесохъ много доктори, а Кетелетъ чрѣзъ възникъ си показалъ сръдното тегло, което изгубва дѣтенцето прѣзъ първитѣ дни слѣдъ ражданѣето. Той прочутъ докторъ е извлѣклъ слѣдуищата резултатъ:

Отрочето тѣжи.	в/гр.	гр.
За 1-ия день	3,	126 "
" 2-ия "	3,	057 "
" 3-ия "	3,	017 "
" 4-ия "	3,	035 "
" 5-ия "	3,	039 "
" 6-ия "	3,	035 "
" 7-ия "	3,	060 "

Отъ тая таблица се вижда ясно, че теглото на дѣтенцето веднага слѣдъ ражданѣето има тегло приблизително 3 кѣгр. 126 гр. по това пакъ вмѣсто веднага да захване да се увеличава, напротивъ въ продължение на 6—7 дена все спада и едвамъ отъ 8-я день пакъ захваща да се увеличава съ 25—30 гр. катадневно. Това трѣбва точно да се испитва, за да увѣримъ, храни ли се добрѣ или не.

Д-ръ Бушаръ казва, че дѣтенцето докѣл се кърми, теглото му испървомъ скоро и равномерно силно се увеличава, а по-късно захваща да спада постепенно, колкото възрастта му напрѣдва.

Слѣдуищата таблица показва това ясно.

ДѢТЕНЦЕТО СЕ УВЕЛИЧАВА ПО ТЕГЛОТО ВСѢКИДНЕВНО	
За 1-ия мѣсець	съ 30,6 гр.
" 2-ия "	" 31,0 гр.
" 3-ия "	" 27,4 гр.
" 4-ия "	" 22,4 "
" 5-ия "	" 18,0 "
" 6-ия "	" 14,8 "
" 7-ия "	" 12,8 "
" 8-ия "	" 11,0 "
" 9-ия "	" 11,4 "
" 10-ия "	" 8,4 "
" 11-ия "	" 7,4 "
" 12-ия "	" 5,6 "

Отъ тая таблица извлѣчаме, че теглото на дѣтенцето всѣки мѣсець спада; така напр. по теглото прѣзъ първия мѣсець се увеличава съ 30,6 гр., а въ 12-ия мѣсець съ 5,6 гр. ежедневно; това е причината, дѣто майкитѣ се оплакватъ, за че дѣцата имъ не напрѣдватъ така, както сж напрѣдвали прѣзъ първата си година.

Bouchard, за да даде по-ясно да се разбере съ колко грама се увеличава мѣсечно теглото на дѣтенцето, съставилъ слѣдуищата таблица.

Ражданѣе сръдно тегло 3,250.	М Ъ С Е Ц И											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI	X	XI	XII
Увеличение тегло съ грам.	750	700	650	600	550	500	450	400	350	300	250	200
Сръдно тегло	4,000	4,700	5,350	5,950	6,500	7,000	7,450	7,850	8,200	8,500	8,750	8,950

Отъ тая таблица излиза, че теглото на дѣтенцето прѣзъ първия мѣсець се увеличава съ 750 гр. а прѣзъ послѣдуищитѣ мѣсеци все спада до дѣто на 12-ия мѣсець се увеличава само съ 250 гр.

Това нѣщо е вслѣдствие не доброто качество и недоволното количество на майчиното млѣко; и за да се избѣгне това, та теглото да се увеличава добрѣ всѣки мѣсець, а не отпаднава, нужно е да се употребява сгоднo млѣко; теглото на дѣтенцето веднага слѣдъ ражданѣето се равнява съ 3 — 4 кѣгр. Забѣлѣзано е, че нѣкои отрочета теглѣтъ 6 — 7 кѣгр., но тие случки сж рѣдки. Прѣждеврѣменно роденитѣ отрочета, както и оне, чийто майки сж болни, теглѣтъ 1½ — 2 кѣгр.

Мажкитѣ отрочета сж нѣщо малко по-тежки отъ женскитѣ; забѣлѣзано е, че помежду 117 дѣца, 65 сж мажки и 52 — женски и иматъ тегло първитѣ 3,20

к.гр. а вторитѣ — 2,99 к. гр.

Обикновено дѣтенцата на оние майки, които сж родили нѣколко пѣти, сж по-тежки отъ ония, които сж родили за пръвѣ пътѣ още. Д-ръ Доне, който прѣтеглялъ 2652 отрочета, забѣлѣжилъ, че отъ тѣхъ 1942, които принадлежеха на майки за пръвѣ пътѣ родивши, тежеха 7, 10 литри, додѣто оние на другитѣ, които сж родили нѣколко пѣти тежеха 7,227 литри.

Въобще, кратицѣ казано, всѣкога е нужно да се знае теглото на отрочето и съ колко грама катадневно се увеличава, за туй и много доктори се занимава съ откриване на вѣзни за тая цѣль, но майкитѣ, могатъ да си служатъ и съ вѣзнитѣ на хлѣбаритѣ.

Най-добрата мѣрка за прѣтегляване на отрочетата е оная която е открилъ д-ръ. Vouchet наречена *pèse bébé*; тя се закача на стѣната и съ единъ поесъ, прѣвасанъ около дѣтето подъ мишницитѣ тя се закача за куката на тая мѣрка. Тая мѣрка прилича на часовникъ и има една стрѣла, която показва теглото на прѣдмѣта. Кѣграмитѣ сж отбѣлѣзани сжщо така, както и часоветѣ на часовника. Трѣба да се забѣлѣжи, че при прѣтегляването дѣтенцето не трѣба ни да плаче, ни да се беспокои, но—да стои най-мирно. Прѣтегляването става всѣка седмица и винаги да се помнѣжъ измѣненята, които се случаватъ съ теглото—нѣщо за което расправихме по-горѣ. Въ слѣдѣщата глава ще расправимъ най-подробно за искусствено хранене и пр. на дѣтенцата.

Дѣтски недостатки.

Своенравие и безочливост.

Дѣцата често ставатъ своенравни и безочливи, та мнозина се запитватъ, защо тѣ да ставатъ такъва. Причината на това зло сж многото милувки, галеня и хвалби, които имъ правѣтъ родителитѣ и въобще повъзрастнитѣ. Това не е никакъ чудно, защото и единъ добъръ философъ, ако захванѣтъ да го хвалѣтъ и му се покланятъ, ще стане глупавъ и суетенъ; колко паче, прочее, едно най-добро дѣтенце, което се обсища съ милувки и напразни хвалби за красотата и остроумието му?

Родителитѣ и другитѣ никога не трѣба явно да се въсхищаватъ отъ красотата и остроумието на дѣцата, защото тѣ именно сжтрѣшно се въсхищаватъ отъ насъ. Като ги считатъ съвършени и весели; та и напълно ни се довърятъ. Но като видѣтъ, че ние се въсхуваме отъ красотата имъ и остроумието — нѣщо, което исказваме и явно, ставатъ безочливи, гордѣливи, своенравни и настойчиви и токуреци ни сжжалѣватъ, като забѣлѣжатъ, че ние изпълняваме желанието имъ; слѣдъ кжсо врѣме ставатъ истински малки тирани съ неумѣстнитѣ си щеня.

Поради казанитѣ прочее, родителитѣ и възпитателитѣ нѣка отбѣгватъ да въсхваляватъ малкитѣ чедъ за красотата имъ и пр. тѣй като така възпитанието имъ ще бѣде невъзможно. А когато ги обличатъ, не трѣба да глѣдатъ да ги обличатъ въ богати луксозни дрѣхы, които пораждатъ въ душата на дѣтето суетни щеня и чувства, но — въ прости, естичи, най-чисти;

които сжщеврѣменно да сж и широчки, за да могатъ дѣцата лесно да се движатъ свободно, безъ да има страхъ за сжсването имъ.

Ако нѣкоя майка има много чедъ, но помежду тѣхъ обича само едното най-много, тя не трѣба да исказва това, защото другитѣ ще захванѣтъ да го завиждатъ, а известно е, че дѣцата, като станѣтъ завистливи, зафащатъ да се разочароваватъ, увѣхнуватъ и умираатъ. За туй майката кѣмъ всичкитѣ трѣба да показва сжщата обич и услужливостъ, а на онуй, което тя повече обича отъ другитѣ, нѣка се показва по-строга, щото раздоритѣ и кавгитѣ да се отстранѣтъ отъ тѣхъ. Всѣка майка трѣба да бѣде справедлива и беспристрастна кѣмъ всичкитѣ си чедъ.

За слугинитѣ.

Домакинята трѣба винаги да наблюдава слугинитѣ, както въ магерницата, така сжщо и въ останѣлата кжща, щото всичко въ нея да е наредено добрѣ и прилично както жѣлае ти; защото, ако слугинитѣ, колкото и да сж тие вѣрни и дѣятелни, се оставятъ, за да трѣбѣтъ сами, безъ нѣкакъвъ надзоръ, кжщата, то тѣ все нѣма да извършватъ добрѣ тая работа. Домакинята, прочее, като господарска глава на кжщата трѣба сама да изучава слугинитѣ си, тѣхнитѣ прѣимущества и недостатѣки, та за прѣвитѣ да ги похвалява, а другитѣ, ако това е възможно, да ги отстрани. Тя сама е възможно да оцѣни моралността на слугинитѣ си и въ всѣки случай да ги управя и зарадъ собствениятъ имъ интересъ и за честѣта на сѣмейството, при което работѣтъ.

Господарѣтъ, кога вечеръ се връща у дома си, не трѣба никога да се произнася за нѣкоя слугиня, че не е работѣта добрѣ и пр. защото той като отсѣствуваше цѣль день отъ кжщи, не може каза, че слугинята е извършила или не добрѣ работата си; той всѣкиденно се занимава въ дюгения си, въ Бурсата, въ пазаря, та като не знае, съ какво се занимаваше цѣль день слугинята, не може се произнесе за нея; та па това, да надзирава и оцѣнява извършваната отъ слугинята работа, не с негово дѣло; но е дѣло и длѣжностъ на домакинята, а домакинятъ просто само може да се произнася, когато се храни, за слугинята добрѣ или не, е приготвила ястията и пр., а за всичко друго той е длѣженъ да мълчи, а именно толкова повече, колкото повече храни довърне кѣмъ съпругата си. Това трѣба да го знае всѣки мжжъ и да се съобразява; впрочемъ има и такива съпруги, които, като прѣтѣжватъ границитѣ на приличието, зафащатъ да укоряватъ слугинята и най-послѣ я испяждатъ, додѣто съпругата му се противи, като го събѣтва да я не испяжда, защото е добра и прилѣжна. Мжжѣтъ, обаче, нея слуша и довежда друга нова слугиня, която, седмица не минава, и ето е испяждана. Това често промѣняване на слугинитѣ много растрѣвожда домакинятъ, които все се намиратъ въ мжчното положение да учѣтъ новодоведенитѣ си слугини — нѣщо което докарва въ дома пакости и трудъ и главно назадничаване.

Хигиена на старитѣ.

Единъ великъ лѣкаръ — философъ е рѣкълъ, че старостѣта е една истинска болѣсть.

И дѣйствително старостѣта е една физиологиска болѣсть, която захваща отъ четирисе и петата година и колкото минава врѣмето, толкова и човѣкътъ ослабва. Когато веќе човѣкътъ достигне тая възраст, тогива вече органитѣ му ослабватъ, смиланьето на храната тоже се затруднява, сърцето ослабва, кожата се изсушава, косата побѣлява и пада збѣитѣ изгниватъ и падатъ. На шестдесетата година плътта и органитѣ зафащатъ вече явно да се исхабяватъ; а слѣдъ петнадесетъ още години човѣкътъ достига до пълно изнеможение, което винаги прѣдшествува неизбѣжния свѣршѣкъ на живота.

Въ днешно врѣме вече нѣма алхимици и шарлатани, които да трѣсѣтъ лѣка, който като се пие отъ човѣка, той да бѣде безсмъртенъ; така щото старцитѣ нека изучаватъ правилата на хигиената, защото въ тие правила се намира лѣкътъ, който напразно сж търсѣли срѣдцевѣковнитѣ магьосници. Старостѣта най-много прилича на дѣтството, за туй тая възраст се нуждае отъ особни грижи и обслужваня. За диетата на старитѣ може да се каже най-добрѣ слѣдуицето Цицероново мѣдро изрѣчение:

«Да избѣгиватъ тѣ (т. е. старцитѣ) всичко, което не се съгласява съ възрастта имъ». Съ други думи казано, старитѣ трѣба да сж въздържани откъмъ храната си и да помнѣтъ винаги, че мѣчносмиланьето е най-вѣрния имъ приятель.

Часоветѣ, прочее, на храненіето имъ трѣба да сж много правилни. Тѣ нужно е да вечерятъ, по много леко и съгласно съ темперамента и свойството на стомаха имъ. Въобще старцитѣ трѣба да се хранѣтъ съ бѣло и нѣжно месо, добрѣ опеченъ, но не твърдѣ мекъ хлѣбъ, съ лесносмилателни и хранителни зеленчуци, а не — съ тежки и раздразнителни храни. Виното, когато се пие умѣрено, е истинско млѣко за старитѣ; засилва пишеварителнитѣ имъ органи и съживява слабоимѣвече кръвообрѣщение. При това трѣба да се забѣлѣжи, че нервитѣ, които свѣрзватъ мозъка съ пишеварителнитѣ органи, сж по-чувствителни, та и за туй изисква се по-голѣмо внимание.

Диетата на старитѣ трѣба да захваща още отъ зрѣлата възраст. Вакенъ казва, че когато е човѣкъ младъ и прави отклонения отъ законното и правилно живѣние, тогива това не му се показва за много, но когато се застарѣе тогива иде отмъщение, за туй нѣщо; това е прѣистинно.

Възрастния човѣкъ трѣба да отбѣгва осамотеніето и да търси обществото и подходящитѣ на възрастта му забавления; трѣба да се старае да диша винаги чисто и сухъ въздухъ, отбѣгвайки при това въздушнитѣ течения и настинкитѣ, които сж за старцитѣ едно голѣмо злочестие.

Правилата за старческата хигиена се заключаватъ въ редовния животъ, малкото катадневно упражненіе, отбѣгнване животъ, морални и физически сътрѣсенія, и духовна работа умѣрена и съразмѣрна съ разви-

тието имъ.

А тѣй като службата на кожата у старцитѣ е винаги ослабила за туй старцитѣ трѣба чрѣзъ редовни растриваня и чрѣзъ хладкави бани да подпомагатъ на коженото кръвообрѣщение. По такъвъ начинъ тѣ ще избѣгнатъ раздразненіето на кожата, което е най-обикновено у старцитѣ, и имъ причинява едно петърпно сърбаще, което влияе сѣществено върху здравіето на старитѣ.

Старцитѣ трѣба да отбѣгнватъ шума и голѣмото движение, студа, както и голѣмата топлина. Стаята винаги трѣба да лежи къмъ южноточната страна на къщата, така щото да могатъ тѣ да се възползватъ отъ слънчевата топлина и свѣтлина; тѣ още трѣба да отбѣгватъ високитѣ и ниски жилища, и да се обличатъ и зимѣ и лѣтѣ въ вълнени дрѣхи, при това винаги да сж най-чисти и да не сѣятъ много, имайки винаги прѣдъ видъ: «Мома, която стои много събудна и старъ, който спи много, вѣрвѣтъ къмъ смъртъта».

Мария Моена (мѣкарка).

Съ вѣти.

*** Средство противъ кръвотеченіето.* — Има много хора и младежи, които страдатъ отъ кръвотеченіе на носа; на тѣхъ ние съвѣтаваме да си взематъ една книжка, която да ѣх направѣтъ като малка монета на 5 стот. и да ѣх налѣпѣтъ по небцето въ устата. Слѣдъ 3—4 секунди кръвотеченіето се прѣкрѣтава.

*** Средство противъ насѣкомитѣ.* Лѣтѣ сж много дотегнителни комаритѣ, мухитѣ и пр. както и пошния студъ. За да ги отстраните, прочее, поставѣте на прозореца единъ клонъ отъ свирчовина. Миризмата ѣ има свойство да отстранява насѣкомитѣ и да поглѣща въобще неприяния дѣхъ. Въ рибарницитѣ и касаницитѣ Европейски лѣтѣ все употребяватъ клонове отъ свирчовина, а въ гостилницитѣ постоянно има много листовѣ отъ туй дърво, за да се смалива миризмата на лѣтѣята.

*** Средство противъ жаждата.* Лѣтѣ човѣкъ често се обзема отъ голѣма жажда, та все иска да пие вода, нѣщо, което е много вѣдно; за да се излѣкува, прочее, отъ това, нѣка испие сутринѣта, щомъ се събуди, слѣдуицето питие, приготвявано съ половина вода и съ половина кафе, — и се прибави и малко солъ. Пиееніето на туй питие отстранява прѣзъ цѣлъ денъ жаждата.

Обявление.

I.

Професионалното училище «Мария Луиза», открито отъ женското дружество «Саморазвитіе» въ гр. Варна, съобщава на интересуициитѣ, че приема ученички които да слѣдватъ по кроеніе и шивеніе на долни и горни дрѣхи съ такса 40 лева годишно*.)

II.

Управителния комитетъ на професионалното училище «Мария Луиза» търси учителка по кроеніе и шивеніе на долни дрѣхи и бѣлъ шевъ (бродери и ажуръ).

Желаицѣта да се отнесе до речения комитетъ, като сѣщеврѣменно си прати и нужнитѣ документи.

гр. Варна

1812XII97 г.

Отъ Управит. Комитетъ

на професионалното училище

«Мария Луиза»

*) За цѣлата и програмата на училището виждѣ Ж. С. бр. 21.

Извѣстие.

Въ Дирекцията на «Женския Свѣтъ» се приготвяватъ всички показатели въ «Домакинята» рокли, шепки, ржодѣлия и пр. съ най-умѣрени цѣни. За поръчка на рокли достатъчно е, да ни се испратѣтъ слѣдующитѣ мѣрки: *)

- 1) Дължината на гърба (отъ рамото при врата до кръста).
- 2) Полугърбната широчина.
- 3). Прѣдняя дължина (отъ рамото при врата до кръста.
- 4). Полугръдната обиколка.
- 5). Полурукавната обиколка.
- 6) Полурабочната обиколка.
- 7). Подмишницата.
- 8). Първа дължина на ръката. Долакътъ.
9. Втора — до китката.

ОТКРИТА ПОДПИСКА

за 1898 год.

на

„ВѢРА и РАЗУМЪ“

(четвърта година)

МѢСЕЧНО СПИСАНИЕ

ЗА

БОГОСЛОВИЕ, ПЕДАГОГИКА И ЛИТЕРАТУРА.

Сп. «ВѢРА и РАЗУМЪ» е одобрено и прѣпоръчено отъ Български Св. Синодъ и отъ Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла.

Отъ 1-й Януарий 1888 година «ВѢра и Разумъ» встъпва въ четвъртата годишнина отъ съществуването си и ще продължава съ слѣдната програма:

1 Църковенъ отдѣлъ. — Въ тоя отдѣлъ ще влиза всичко, което се отнася до всеобщата и българската църковни истории; — Археология и обзорѣние на съвременното християнство.

2. Научно-литературенъ. — Въ него ще влиза апологетика; най-новитѣ открития и изслѣдвания въ естествениитѣ науки въобще; ще влиза педагогиката, обзорѣние на литературнитѣ произведения въ странство и у насъ, етюди за лица противни даже на християнството, придружени съ портретитѣ имъ и скици.

3. Женский въпросъ. — Въ него ще влиза жената и нейното значение въ домашния бытъ; жената като възпитателка и милосърдна; брачните въпроси, разводътъ и възпитанието на жената. 4 Разяснение на въпроси изъ църков. и законич. практика. 5 Извѣстия и забѣлѣжки.

«ВѢра и Разумъ» ще зачеква най-жизнотрѣпещитѣ въпроси, които съ вълнували и вълнуватъ челоука и ще има духъ критиченъ. По такъвъ начинъ списанието се надига на съчувствие отъ интимницията. А ясното изложение и прости езикъ ще го направятъ достъпно за най-необразованъ челоука.

Списанието ще излиза въ началото на всѣки мѣсець; всѣка книжка ще състои отъ три и повече печатни коли.

*) Какъ да се земе мѣрка видѣ Домак. бр. 2.

Годишната цѣна за България 5 лв., (за ученици и войници 4 лева), за странство 6 лева. Половина годишенъ абонаментъ не се приема. На Г. Г. настоятелитѣ по 15% отстъпъ.

Записванията ставатъ направо въ редакцията и по всички т.-пощен. станции въ Княжеството.

Адресъ: Редакция на «ВѢра и Разумъ» — Пловдивъ

Редактори-издатели:

Свящ. М. Г. Минковъ и Иеродияконъ І. Христовъ.

СЪДЪРЖАНИЕ на V-та година на „Домакинята“

Домакинство	стр. 1
Модно Кроение	стр. 6
Запазване на покаянината	стр. 6, 28
Свѣти	стр. 7, 14, 31, 39, 48, 56, 65, 106
Рецепти за ястия . 7, стр. 16, 23, 32, 39, 46, 55, 67, 79, 91, 107	
Обяснение на образцитѣ . стр. 8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 68, 91	
Извѣстия . стр. 8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 68, 80, 92, 108, 118	
Дѣятелността на женитѣ въ ступанството и фамилията. Кжщовничество	стр. 9
Кроение	стр. 11, 27, 35, 45, 61, 81
Расходъ за дѣцата	стр. 13
Къмъ майкитѣ	стр. 13
Воня на дишането	стр. 14
Благоприличieto	стр. 14
Хигиенични наставления	стр. 14, 23, 31, 56, 66, 90
Употрѣбление на алкохолнитѣ напитки отъ дѣцата	стр. 15
Сиренето	стр. 16
Кореспонденция	стр. 16, 40, 92
Семейний духъ	стр. 17
Плестение	стр. 18, 50, 63, 72
Модно кроение	стр. 19
Къмъ майкитѣ	стр. 21
Трѣба ли винаги да се вади всѣки единъ раздѣленъ жбъ?	21
Благоприличieto	стр. 21
Щастливи домове	стр. 25
Свѣти къмъ майкитѣ	стр. 29, 37, 42
Матко, каймакъ, масло и сирене	стр. 30
Какъ да се обичаме	стр. 34
Хигиена на жабитѣ	стр. 36
За меланхолията и моралнитѣ стресения на труднитѣ жени	38
Здравнето на жената	стр. 38
За спалнитѣ	стр. 38
Мисли и свѣти върху обл. и укр. на женитѣ	стр. 42
Хигиена на храненето	стр. 43
Ползата на захарта	стр. 44
Обърсване	стр. 45
За безсънieto	стр. 46
Домакинство	стр. 50
Изборъ на слугиня	стр. 52, 60
Моминска и дѣтска диети	стр. 53
Общо достъпенъ способъ за съживяване на удавницитѣ	54
Къмъ читателитѣ и читателкитѣ	стр. 75
Модна хроника	стр. 58, 70, 81, 98, 110
Обяснение на модитѣ	стр. 59, 70, 82, 98, 111
По дѣтското възпитание	стр. 62
Морално устройство на дома	
Прѣимущества на домакинята	стр. 74, 85, 101
Хигиена на отрочетата	стр. 75, 87, 102, 112
Свѣти кратки и полезни по домакинството	стр. 77
Нѣколко практични свѣти върху измѣненieto и поправянето на вѣтхитѣ дрѣхи на нови	стр. 86
Опасноститѣ отъ шиенето съ иглата	стр. 89
Джуката на отрочето	стр. 89
Свѣти на майки къмъ дѣщеря	стр. 90
Какъ да се помага на бѣднитѣ	стр. 90
Пране бласване на дрѣхитѣ	стр. 100
За обичането	стр. 104
За лошитѣ спождания или другаруване	стр. 109
Какъ ще излиза «Домакинята» прѣвъ идущата 1898 год.	стр. 109
Възитанието на дѣцата стр.	
За слугинитѣ стр.	
Хигиена на старитѣ стр.	117
Свѣти	117

Обяснение на образците от ржкоделията

Фиг. 1. Гирлянда за покривка на маса и за пердета: Ошива се надъ сукно и се бродира съ бодове на тапигери. Орнаментитъ се ошиватъ отъ маслино-кафенъ цвѣтъ коприна най тъмния до най-отворения му цвѣтъ. Малкитъ цвѣта отъ лиляковъ цвѣтъ голѣмитъ асени. Листоветъ на малкитъ цвѣта зелено-маслинени, а на голѣмитъ — зелени.

Фиг. 2. Моделъ за пещкирникъ: Ошива се надъ кафявъ цвѣтъ плюшъ или сукно съ по-отворенъ отъ плата кафена коприна. Думитъ «Добро утро» се ошиватъ съ злато.

Фиг. 3. Пантофъ. Ошива се надъ черно кадифе съ коприна. Орнаментитъ отъ ясно-зелено-синкава коприна, а надъ тѣхъ точикитъ съ пучета. Маргариткитъ жълти. Цвѣтенцата не ме забравяй сини. Листоветъ зелено-маслинени.

Фиг. 4. Покривка за клатитъ на пиано: Ошива се надъ кремове цвѣтъ атлазъ съ коприна. Кожата на дарето е отъ кремове цвѣтъ; чемпаритъ жълти; крапчето кафявъ цвѣтъ. Панделката ясно синя. Флейта тъмно пепеленъ цвѣтъ. Орнаментитъ при коренитъ зелено-синкави, а по крапцата се свързва отъ фрезове цвѣтъ. Цвѣтата около дарето лилякови. Карамфилчетата асени. Листоветъ зелени.

Фиг. 5, 6 и 8. Модели за кортикитъ на въпстипице за карти визитни.

Фиг. 7. Кройка за жакета на фиг. 6.

Кореспонденция.

Г. Г. Марову. Писмото Ви под № № 27, 28, 29 заедно съ съдържащитъ се записи се получихъ. Съ останалото се съобразихме. — Капит. Славова. Получихме 8.20 лв. за отъ 1-й Октомврий 1896 — 30-й Декемврий 1897 год. благодаримъ. Г. Минкова Бегрова. Писмото Ви, заедно съ паритъ се получихъ. Поръчката Ви на време ще се приготви и ще Ви се испрати. Писахме Ви. П. поруч. Вълчева. Кжѣ сте получавала по-напредъ списанието за да се съобразимъ съ отвор. Ви писмо. — Д. Хатбар. Липазли получ. 4 лв. за «Домакиня».

Съдържание :

Какъ ще излиза «Домакинята» презъ идущата 1898 год. — Модна тропика; — Обяснение на модитъ. — Хишени на отроцетата. — Дъски недостатъци. — За слушанитъ. — Хишени на старитъ. — Свѣсти. — Кореспонденция. — Извъшение. — Обяснение на образцитъ отъ ржкоделията. — Огледения.

Какъ ще излиза за прѣзъ 1898 год. «Женския Свѣтъ» съ притурната му «Домакиня».

Отъ новата 1898 год. списанието и притурката ни влизатъ въ новъ периодъ, та освѣтъ другитъ рѣшения за подобрѣнието имъ взети сж още и слѣдующитъ:

1) Срокътъ на издаванъето имъ остава сжщия, т. е. «Жен. Свѣтъ» ще излиза на 1 и 20, а «Домакинята» — на 16 число всѣки мѣсець. Величината имъ остава пакъ сжщата.

2) Съдържанието на списанието ще бжде по-интересно; но винаги по женската дѣятелностъ, като се приематъ подходящи статии и отъ маже, за да се разисква по-добре женскитъ въпросъ и пр. а «Домакинята», освѣтъ полезнитъ и необходимитъ за всѣка жена съвѣти ще дава и ящи образци за ржкоделия, какъто и

по най-добритъ и послѣднитъ моди (в. ст. въ 24 бр. «Ж. Св.»)

3) Абониранъето ще става за една година или за 6 мѣсеца и началото му ще се счита отъ 1-й Януарий или 1-й Юлий.

4) Безъ прѣдплата никому нѣма да се праща, или пакъ не ще се взематъ въ внимание каквито и да сж заявления; слѣд. всѣки брой въ ржцѣтъ на абонатитъ ще бжде доказателство за прѣдплащанъе. (в. ст. въ 21 бр. «Ж. Св.»)

5) Цѣнитъ остантъ сжщитъ: 7 лв. за спис. и притур. и 4 лв. по отдѣлно.

6) Абониранъето става или направо въ Дирекцията или прѣзъ Т. Пощ. станция или чрѣзъ пктующия ни агентъ.

Интересно за Г-житѣ и Г-цитѣ.

МОДНИ И ГАЛАНТЕРИЙСКИ ЗАВЕДЕНИЯ

на

ХАДЖИ ПЕТРА ХРИСТОДУЛОВЪ и С^{ие}

Стара кжца на Паруша Георгиевъ

основана въ 1838г.

въ гр. Варна.

Централно заведение, улица Прѣславска и Аспарухъ.

Голѣмъ и богатъ чинитъ модни платове бележни и дрѣхы за госпожи, госпожици и момичета и въобще всичкитъ отъ най-новата мода манифактура на галантерия видове, които ние лично си купуваме отъ Парижъ, Лионъ, Виена и други европейски градове.

Мостри се испращатъ всѣкому, който би поискалъ, по пощата.

Цѣни твърдѣ умѣрени.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско земеделско-Промисленно Изложение въ Пловдивъ и съ бронзовъ — отъ Анверското изложение.

Прѣдизвайте се отъ имитация. Истинския сапунъ носи горнята марка.

ЗАМѢНТЕ ДОЛНИТЪ СИ ДРЪХИ:
ФАНЕЛИ, ПАНТАЛОНИ
СЪ ФРАНЦУЗКІЯ ХИГИЕНИЧЕНЪ ПЛАТЪ.
ОТЪ ДОКТОРЪ РАЗЮРЕЛЪ
ТЪКАНИ СЪ ТУРФНА ВАТА
ЕДНИЧКО СРѢДСТВО ПРОТИВЪ РЕВМАТИЗМЪ И
НАСТѢВАНІЕ
АНТИСЕПТИЧЕСКИ И ПОГЛЪЩАТЕЛНИ.

ЕДИНСТВЕНЪ ДЕПОЗИТЪ ВЪ ВАРНА
ВЪ МАНИФАКТУРНИЯ МАГАЗИНЪ
НА
ХАДЖИПЕТРО ХРИСТОДУЛОВЪ & С^{ИЕ}
БІВША КЪЩА ПАНУНЪ ГЕОРГИЕВЪ & С^{ИЕ}
ОСНОВАНА НА 1838 ГОД.